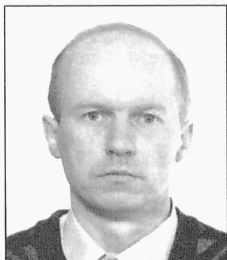

Mente & Manu

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI AJALEHT

7 uut professorit, neist 3 esmakordselt

TTÜ nõukogu valis 29. mail seitse professorit:

Telekommunikatsiooni professor EERIK LOSSMANN

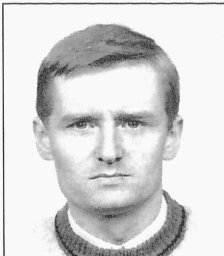
Sündinud 1. oktoobril 1964. Lõpetas TTÜ 1990 raadiotehnika erialal, aastast 1993 tehnikamagistri kraad, 1999 TTÜ tehnikateaduste doktor.

Aastail 1992–1993 ja 1995 töötas külalisteadurina Lundi Tehnoloogiainstituudis, 1996–1997 oli külalisteadur ja litsensiaat Joensuu Ülikoolis. TTÜs töötab 1995. aastast radio- ja sidetehnika instituudis teadurina, vanemteadurina, dotsendina.

Informaatika aluste professor REIN KUUSIK

Sündinud 21. juulil 1954. Lõpetas TPI 1977 andmetöötluse erialal, aastast 1989 majandusteaduste kandidaat.

Töötab TTÜs 1988. aastast vanemteaduri ja dotsendi ametikohal. 1999. aastast informaatikainstituudi direktor.

Soojusjõuseadmete professor ANDRES SIIRDE

Sündinud 26. septembril 1957. Aastast 1984 tehnikateaduste kandidaat

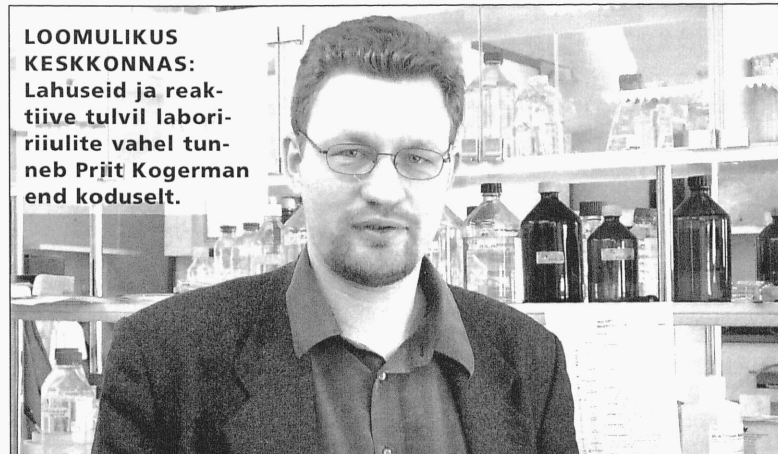
Töötab TTÜs aastast 1984: vanemteadur, vanemõpetaja ja dotsent soojustehnika instituudis. 1997. a kuni käesoleva ajani AS Eesti Energia peaspetsialist. Kohakaasluse korras on töötanud samal ajal autotehnika õppetooli dotsendina. vaata lk 2

Heade geenidega geeniuurija

Vaata lk 3

LOOMULIKUS KESKKONNAS: Lahuseid ja reaktiivide tulvil labori-riiulite vahel tunneb Priit Kogerman end koduselt.

Kui Eesti noore teadlase aastapremia laureaadi Priit Kogermani juurde jõudsin, hoidis ta parajasti käes rektori saadetud sünnipäevakaarti õnnitlustega 34. eluaasta saabumise puhul. Seega on tal ees viimane aasta nn noore teadlasena. Aga tehtud on mehel rohkem kui mõnel pikema staažiga teaduril.

Kollektiivleping tuleb ja tagab!

Mente et Manu toimetust külastanud Teenistujate Ametiühingu Keskorganisatsiooni TALO juhatuse esimees Toivo Roosimaa väljendas oma kindlat veendumust, et kollektiivleping Tallinna Tehnikaülikooli ja TALO vahel sõlmitakse veel enne jaanipäeva.

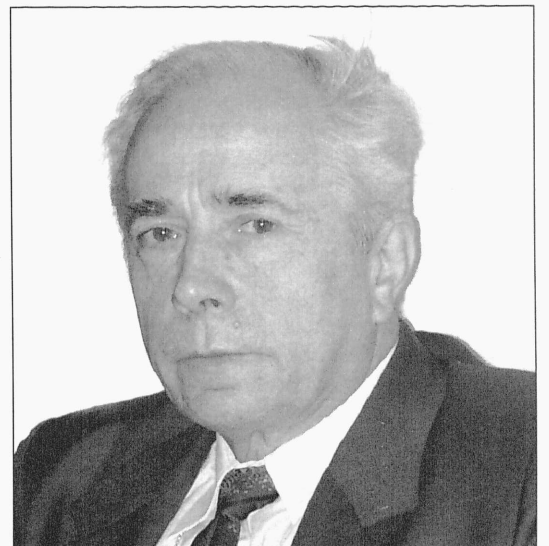
Äsja töövisiidilt Rootsist naasnud TALO esimees Toivo Roosimaa astus reede ennelõunal läbi meie toimetusest, et vastata paarile aktuaalsele küsimusele. Kõigepealt palusin tal hinnata Eesti Valitsuses eelmisel teisipäeval heakskiidu leidnud ja Riigikogusse edasiseks arutamiseks saadetud töölepingu seaduse eelnõu.

Toivo Roosimaa mõnõis, et töölepingu seaduse uuendamine on seoses võlaõiguse seaduse vastuvõtmisega vajalik, ehkki ta ei saa aru, miks seaduseelnõuna pakutakse välja sisuliselt sedasama eelnõu, mis juba eelmisel aastal tekitas paksu pahandust ja tunnustati ametiühingute poolt vastuvõetamatuks.

Ka uues eelnõus pole antud töölepingu osapooltele sisuliselt võrdseid õigusi: töötaja seisund võrreldes tööandjaga on selgelt nõrgem. Uus seadus halvendaks seega töötajate senist olukorda. "Kui uus ei ole senisest parem, miks ja kellele seda uut siis vaja on!?" esitas TALO esimees retoorilise küsimuse.

Pärisin edasi, kuidas suhtub ta uue seaduseelnõuga senisest märksa kaalukamat rolli saavasse kollektiivlepingutesse.

Toivo Roosimaa meelest on isenesest hea see, et nüüd ka võimukoridorides on hakatud mõistma töösuhete korrastamise vajadusest sellise tõhusa instrumendi kui kollektiivlepingu abil. Kuid samas oli ta väga ettevaatlik seda tänasel päeval üle tähtsustama. "Eesti tööturg pole veel nii arenenud ja käitumisreeglid paigas, et kollektiivlepingud hakkaksid siin korralikult toimima. Lääne-Euroopa riikide tööturusuheteni on meil veel pikk maa astuda." TALO juht väljendas ka küllalt suurt skepsist poliitikute, ja mit-

TOIVO ROOSIMAA KINNITAB: TALO pole sinikraade ametiühing, vaid tõeline euroopalik valgekraade ametiliit.

te ainult valitsusliitu kuuluvate, võime üle näha tööturul valitsevaid tegelikke probleeme ja tahte üle neid lahendada.

Kuidas aga kulgevad läbirääkimised TALO ja Tallinna Tehnikaülikooli vahel kaua kõneldud kollektiivlepingu sõlmimiseks?

T. Roosimaa oli selles osas optimistlikum. Teatavasti on palgaküsimused lahendatud juba läbirääkimiste käigus Valitsusega. Jääb vaid loota, et Valitsus püsib meelekindlana ka järgmise aasta riigieelarve arutamisel ning näeb ette palgatõusuks vajalikud vahendid üliõpilaskoha maksumuse määramisel. TALO esimehe sõnul ei saa pidada normaalseks olukorda, kus sama maksumus on näiteks kehakultuuri eriala ja tehnika-ala õppekohtadel. Näiteks Rootsisis on vahe kahekordne, tehnika-ala võrdsustatakse aga arstikoolitusega.

Ehkki kollektiivlepingu sõlmimiseks tuleb veel kokku leppida vaidlusalused küsimused loengukorrumuste osas, loodab Toivo Roosimaa, et kollektiivleping kirjutatakse alla veel enne jaanipäeva, sest astutakse ju ühisel teel. **Mart Ummelas**

In medias res

Asja juurde

Narva visioon 2001

18. mail toimus kevadisest tulvaveest võimsa Narva jõe kõrgel kaldal asuvas suursuguses Hermannini kindluses "Narva Foorum 01", mille eesmärgiks oli kaasa aidata tööstussektori väärtustamisele ja luua ning arendada kontakte nii kohalike kui ka välismaiste ettevõtjate vahel. Konverents oli esinduslik. Tähtsamateks kutsutud esinejateks olid SRÜ Elektroenergeetika Komitee esimees Vladimir Dzangirov, Fortum OY juhatuse esimees Matti Vuoria Soomest ja Peterburi oblasti asekuberner Grigori Dvas. Kohal oli arvukalt Ida-Virumaa tööstureid, omavalitsus- ja äriinimesi, kokku 150 inimest.

V. Dzangirov rääkis koostöövajadusest nii naabritega kui ka kogu Euroopaga. Ta märkis, et varsti saab Euroopa kogu oma sisseveetavatest energiaressurssidest 70% SRÜst. M. Vuoria rõhutas, et Soome konkurentsivõime aluseks pole mitte regulatsioon või riigipoolne sekumine, vaid hästi funktsioneeriv innovatsioon, kus pannakse rõhku tehnikale ja hariduse suuremale finantseerimisele ning nende kvaliteedi tagamisele. Ta rõhutas, et Euroopa turgude avanemine pakub väikeriikidele suuri võimalusi, mitte aga kardetud ohtusid.

G. Dvas teatas, et lähiajal ehitab Peterburi oblast alumiiniumitehase ja tellulooitehase, mis mõlemad on, teadagi, suured energiatarbijad ja seetõttu on neil tulevikus tõsine huvi Eestist energiat osta. samuti on vaja arendada otsetransiiti, sest tema arvates **käib praegu side Tallinna ja Peterburi vahel Helsingi kaudu**. Ta rõhutas veel koostöö intensiivistamise vajadust ökoloogia, põllumajanduse ja kalanduse alal.

Konverentsi töö toimus kolmes sektsioonis, mida juhatsid tuntud energeetik Arvi Hamburg, professor Jaak Leimann ja allakirjutanu. Lõunavaheaeg oli sisustatud teemalõunaga, kus osavõtjad olid temaatiliselt grupeeritud maja kolmele korrusele suurte ümarlaudade ümber, mis võimaldas elavalt diskussiooni jätkata.

Rõõm oli tööstuse tippuhitudelt kuulda, et selle raske piirkonna põhilised tugisambad nagu Silmet, Eesti Põlevkivi, Viru Kalatööstus, Elektrownikatehas AS Balti ja mitmed teised on mitte üksnes jalad alla saanud, vaid nende toodang ja kasum kasvavad, eksport suureneb, tehnoloogia uueneb ning luuakse ka uusi töökohti. Palju on ära tehtud varem rikutud looduse taastamiseks, ja kuigi edasised plaanid on tööstusel julged, on need väga keskkonnasõbralikud. **Jäi mulje, et selles rajoonis on initsiatiivi enda kätte haaranud targad ja julged inimesed, kelle käes näitab erakapital oma tõelist võimsust.** Isiklikult arvan, et Ida-Virumaa arukal ja tasakaalukal suunamisel mängib tõsist rolli sümpaatse maavanema hr Aidma isiksus.

Kahjuks on ka probleeme küllaga. Kõikide kohalike sõnavõttudest kõlasid läbi kuritegevuse ja nüüd sellesse difundeerunud narkootikumide probleemid. Teine häda on paradoksis, mis seisneb samaaegses töö- ja tööjõupuuduses. Mõlema ravimine võtab aastaid ja mõlema parim ravim pole lõpuks ikkagi miski muu kui haridus.

Konverentsil esines ka TTÜ Virumaa Kolledzi direktor Ants Soon. Mina esitasin oma nägemuse teemal "Visioon tööstussektorist aastal 2051".

Pingsa tööpäeva lõpuks kostitas maavanem osavõtjaid klubis "Energeetika", ja kui me sealt hilisõhtul väljusime, nägime hulgaliselt korralikke Narva noori pargis jalutamas, rohketele pargipinkidel istumas ning kevadist ehavalgust nautimas – ei jälgegi pahedest! Mõtlesin, et kui ma ise peaksin praegu Tehnikaülikooli lõpetama ja saaksin sobiva pakumise Ida-Virumaaalt, ei kõhkleks ma vastu võtmast väljakutset minna sellesse arenevasse ja põnevasse regiooni, et teha oma esimene läbimurre erialakarjääri redelil.

Boris Tamm
emeritprofessor

Õppekeel ja riigikeel pole omavahel vastuolus

Õppejõudude seas on viimasel ajal tekitanud palju poleemikat küsimus õppekeelest, kas ülikoolis lõpetada venekeelne õpe või jätkata täiendavaid vahendeid nõudvat paralleelset eesti- ja venekeelset õpet. **Mente et Manu palus kommentaari Haridusuuringute keskuse juhatajalt prof Väino Rajangult.**

Riiklik statistika kogub igal aastal 1. oktoobri seisuga andmed õpilaste arvu kohta. Siiani on avaldatud 1999. aastal kogutud statistika ja selle alusel oli õpilaste arv klassiti järgmine:

Klass	Õpilaste koguarv 1.10.1999	Nendest vene õppekeelega koolis	Nende osakaal %	Lõpetamise aasta
12.	10227	2989	29,2	2000
11.	9786	2915	29,8	2001
10.	12372	3678	29,8	2002

Siit järeldub, et tänava venekeelse keskkooli (gümnaasiumi) lõpetajate arv jääb natuke väiksemaks 2000. aasta lõpetanute arvust.

Täiendavalt saab kasutada ka Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse andmeid 2001. aasta kevadel emakeele eksamile ilmunute kohta

Emakeele eksam	Registreerus	Ilmus eksamile
Eesti keel	9936	9305
Vene keel	3588	3435
Kokku	12524	12740

Siit nähtub, et eksamil käis rohkem inimesi, kui on vastav õpilaste arv. Vahe tuleb sisse sellest, et osa

inimesi, kes lõpetasid aastaid tagasi ja tahavad nüüd kõrgkooli astuda, tulid ka eksameid sooritama. Võrdluseks: 2000. aasta kevadel venekeelse emakeele eksami sooritas 3574 inimest ja seega venekeelseks õppeks vastuvõetavate tagamaa on käesoleval aastal enam-vähem sama, mis möödunud aastal. Vene õppekeeles õppinud sooritasid ka riigi(eesti)keele eksami. Neid oli käesoleval aastal 3845 registreerunud ning 3677 eksamil käijat. Nende poolt saadud eksamitulemuste töötlus alles toimub ja seetõttu riigikeele oskusele hinnangut anda veel ei saa.

Aasta tagasi oli riigi(eesti)keele eksamile ilmunute arv 3574 ja keskmiselt saavutati 65 punkti 100 võimalikust punktist, mis näitab vene keeles õppinute üllatavalt head ees-

ti keele oskust. Kõigest 169 eksamil käinut said 30 või vähem punkti 100st võimalikust. Nendest tulemustest järeldub, et keeleoskus ei tohiks olla takistuseks eesti keeles õppimiseks.

Loodan, et käesolev kirjutis loob selgema ülevaate valitsevast olukorrast venekeelse kooli lõpetajate

osas ja võimaldab läbimõeldumalt langetada poliitilist otsust õppekeeltest.

7 uut professorit...

algus lk 1

Majandusteooria professor KAIE KEREM

Sündinud 23. veebruaril 1945. Aastast 1976 majandusteaduste kandidaat. Töötab TTÜs aastast 1975 assistendi, vanemõpetaja, dotsendi ja professorina. 2000. aastast rahvamajanduse instituudi direktor.

Logistika ja kinnisvara professor ENE KOLBRE

Sündinud 21. juulil 1946. Majandusteaduste kandidaat aastast 1981. Töötab Tehnikaülikoolis aastast 1970 vaneminseneri, vanemteaduri, vanemõpetaja, dotsendi ja professorina. Aastatel 1992–1996 oli käitismajanduse instituudi direktor ja 1994–1996 majandusteaduskonna dekaan.

Elektroonikadisaini professor TOOMAS RANG

Sündinud 10. novembril 1951. 1980. aastal kaitses Budapesti Tehnikaülikoolis doktori kraadi ja 1981. aastal anti PhD kraad Ungari Teaduste Akadeemiast. TTÜs töötab dotsendina 1986–1996 ja aastast 1996 – professor. Elektroonika-instituudi direktor.

Tahkiselektronika professor ENN VELMRE

Sündinud 17. augustil 1937. Aastast 1970 tehnikakandidaat, 1996 tehnikadoktor. Alates 1970 elektroonika-instituudi dotsent ja professor.

Toimetus & kontakt

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht *Mente et Manu*

Vastutav väljaandja **Olavi Pihlamägi** 19086 Tallinn, Ehitajate tee 5 (I-214) tel 620 3590 faks 620 3591
Toimetaja **Mart Ummelas** e-mail: martu@staff.ttu.ee, tel 620 3615 www.ttu.ee/ajaleht/
Küljendaja **Reimo Leedjärv**

Heade geenidega geeniuurija

algus lk 1

Noore teadlase preemiat makstakse Vabariigi Presidendi kultuurirahastust. Selle preemia asutaja ning sponsor on TTÜ vilistlaskogu juhatuses esimees Toomas Luman.

Priit Kogerman on Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi molekulaargeneetika labori juhataja ja ühtlasi TTÜ Geenitehnoloogia keskuse dotsent molekulaarbioloogia õppetoolis. Siia on ta jõudnud pärast õppimist neljas (Moskva, Tartu, Helsingi, USA Clevelandi) ülikoolis ja pärast töötamist kahes (Clevelandi, Stockholmi) ülikoolis.

Kõik algas aga Tallinna 21. Keskkoolis taltsutatamist huvist bioloogia vastu, millest tänaseks on saanud kitsam spetsialiseerumine biomeditsiinilise molekulaarbioloogia valdkonda.

Moskvasse! Moskvasse!

Pärast keskkooli otsustas ettevõtlik noormees minna õppima Moskva ülikooli bioloogiat. See ei olnud tollaste noorte eestlaste seas just kõige levinum õppimiskoht. Priit Kogerman väidab rahulikult ja kompleksideta, et tema nelja erineva ülikoolikogemuse hulgas oli tegemist selgelt kõrgeima tasemega üldhariva hariduskantsiga Venemaal. "Seal olid professorid vaieldamatud isiksused, eriti näiteks keemia ja zooloogias. Hilisemates ülikoolides, nt USAs, oli tugev üksnes erialaõpetus."

Varasem Moskva-sõitude kogemus oli bioloogiaühilisel õpilasel olemas, kuna ta osales korduvalt üleliidulistel olümpiaadidel. Jutu sees ei varja tänane tippteadur, et toonast valikut mõjutas ka teadmine, et kui mujal juba võeti poisse ülikoolist armeeteenistusse, siis metropolis oli lootust ajapikenõudeks. "Kuid see lootus ei täitunud," meenutab noor dotsent. "1986 läksin vene sõjaväkke ja olin oma kaks aastat ära. Kui välja sain, käis juba laulev revolutsioon ja tulin teisele kursusele Tartu ülikooli bioloogiassa."

Professor Mart Saarma õpilane

1991. aasta augustis veeresid meie riiki tankid. Igaüks meist mäletab sellega seoses oma isiklike emotsioone. Priit Kogerman pidi aga tegema järjekordse pöördelise otsuse oma haridusredelil: tal oli võimalus minna viiendaks kursuseks biokeemia üliõpilasena Helsingi ülikooli. "See oli aeg, kui Mart Saarma tegi Soomes biotehnoloogia instituuti. Muide, meie labori esimene juhataja oligi ju akadeemik Mart Saarma. Ta on minu õpetaja ja diplomitöö juhendaja." Olles aasta õppinud Helsingis ja lõpetanud siis 1992. a Tartu ülikooli biokeemikuna kiitusega, suundus Priit edasi maailma avarustesse.

Ameerikasse!

Järgmiseks tipuks, mille ta vallutas, sai doktorantuuri Case Western Reserve University's Ohio osariigi Clevelandis USAs.

"Nagu juba ütlesin, oli erialakoolitus seal väga tugev. Aga ülejäänud

see nn college'i tase, oli otse öeldes nõrk. Eks see võimaldaski, ausalt öeldes, seal konkureerida."

Võrreldes nüüd tagantjärele kaht koolkonda, vene ja ameerika oma, läheb jutt paratamatult sellele, et "kumb siis võitis". Priit Kogerman selgitab, et kui ta Moskvasse läks, oli tal "ükskõik mis keeles matemaatikat õppida", valemid ja numbrid ikka ühed ja samad. Aga reaalinetes on venelased kogu aeg tugevamad olnud - nii Eestis kui mujal maailmas. Ja ka Tallinna Tehnikaülikooli sisseastumiseksamitel, kui neid veel korraldati, said vene tudengid sageli kõrgemaid hindeid. "Venelaste strateegia seisnes eesmärgis ameeriklasi sõjanduses võita. Sellest ka suurem rõhk matemaatikale jt reaalinetele. Nende strateegia kukkus aga läbi arvutiaegade saabumisega, kus ameeriklased kindlalt ees olid. Masin osutus inimesest tugevamaks..." (Kuigi programme teevad põhiliselt emigreerunud venelased - *toimetuse märkus.*)

Tagasi Euroopasse

Teisele poole Atlandit sõites oli Priit Kogerman abielus ja peres kasvas kaheaastane poeg. Viis aastat Ohios möödusid kiiresti ja perel tuli vastu võtta uus otsus. "Poiss tahtis kooli minna, kuid ei tahtnud sugugi eesti keelt rääkida," kurtis teadurist isa. Kogermanid kolisid Rootsi ja pois läks eesti kooli. "Kaks aastat järel-doktorantuuri Stockholmis ülikoolis on jätnud tiheda koostöö sealse molekulaarbioloogia laboriga tänaseni."

Kui kolm aastat tagasi loodi TTÜ Geenitehnoloogia keskuses doktoritöö, on selle lühikese aja jooksul "toodetud" 7 doktoranti. "Traditsioonilisest "rauakoolist" jääb see kõik üsna kaugele," nendib labori juhataja. Et geenitehnoloogia on tuleviku ala, sellest saavad ka teaduskogud aru. Aga et see valdkond on Eestis tugevasti esindatud juba pikka aega (1960-1970. aastatest ja seotud niisuguse teadlase nimega nagu Artur Lind, pluss tema õpilased Richard Villems ja Mart Saarma), see on uudiseks. "Geenitehnoloogias iseloomustab Eestit Ida-Euroopa tugevaim tase," kinnitab Priit Kogerman kõigutatamatult. Ja lisab, et just temal on ka objektiivsed näitajad, mis annavad talle võimaluse lähemad viis aastat oma alaga segamatult tegelda. Need "objektiivsed näitajad" tähendavad granti, mis saadi USA Howard Hughes Institute'ist. See erainstituut rahastab tavaliselt vaid väheseid USA eliit-teadlasi. Erakorraliselt jagas ins-

AARDEKIRSTU JUURES: Rakuhooldlas kasvatatakse rakke, mille geenidega manipuleerimine võib päästa maailma.

tituut 46 granti Ida-Euroopa internatsionaalsesse teaduskeskkonda. Eesti vääris neist tervelt nelja granti. Seega on edu täiuselähedane.

Päris oma ala - molekulaarne vähibioloogia

Priit Kogermani diplomitöö käsitles omal ajal taimeviirusi. "Aga mind huvitas inimene," selgitas ta. Ja tema kitsamaks uurimisvaldkonnaks kujunes vähibioloogia.

"Praegused ravimid, mida inimkond kasutab, on juhuslikult leitud. Kui saame aru, kuidas haigused molekulaarsel tasemel tekivad, saame neid ka tulemuslikumalt ravida."

Vähile keskendus noorteadur eelkõige sellepärast, et paelus välise haigustekitaja puudumine. "Vähikasvaja on ju oma raku haigus," ütleb Priit Kogerman. "Järelikult peab geenidega midagi valesti olema, et vähk saaks arenema hakata. Inimene on ju kõige üldisemalt väljendudes rakkude kogum, mis saab eksisteerida ainult tervikuna. Mitte aga nii, nagu vähi puhul, et üks rakk arvab: mina hakkkan nüüd kasvama!"

Rahastamise tramburaj

Kuidas Eesti riik oma tipptegeid toetab? Ühe vastuse annab Howard Hughes'i grant - ilma sellela Kogermani labor rahulikult eksisteerida ei saaks. "Kui valimisvõitluses poliitikuid kuulata, toetavad teadust kõik. Kui riigieelarve projekti vaadata, näeme teadusrahade vähenemist," märgib ta. Aga mitte eriti kibestunult!

Ka Teadusfondi biotehnoloogia komisjon on neid kolm korda ilma jätnud, sest rakendusest ei olda Eestis huvitatud." Rahastamise tramburaj ongi teadlase võimete juures kõige

olulisem. Sina ajad mäenedžerina grante välja, labor samal ajal töötab."

Nooh, kohe tuleb võimas geenivaramu projekt... Raha tuleb mis kóle, arvab naise aruga ajakirjanik. "Mina suhtun geenivaramu projekti ettevaatlikult aga positiivselt. Parimal juhul käivitub see paari aasta pärast. Ühe grupina saime sinna ka vähahaiged sisse..."

Ja Priit Kogerman jätkab juba spetsiifilise tekstiga, millest on võimalik esimese hooga aru saada kahte asja: et kui teda ootab geniaalsusest tulenev edu, siis likvideerib ta maailmast vähi; ja teiseks - ilma välisfinantseeringuta kukuks Eesti teadus kokku.

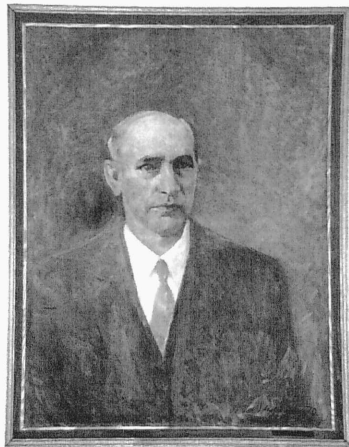
Geenid ja kasvatus

Tehnikaülikooli patriootidele võiks Priit Kogermani perekonnanimega meenuda muidugi üks väljapaistvamaid teadlasi ja juhte meie rikkast ajaloo - Paul Kogerman, kes oli TTÜ rektor aastail 1936-1939, erialalt keemik. Tema oli see mees, kes sai iseseisva tehnikaülikooli esimeseks rektoriks, kui tehnika-teaduskond Tartust Tallinna toodi. Paul oli Priidu vanaisa. Kuidas ise kommenteerite?

"Mis muud kui geenid ja kasvatus! Ma pole teda ju näinud, tema suri 1951, mina sündisin 1967. Kuid tema eeskujul oli mulle kindlasti suur mõju. Ka mu isa Avo oli keemik ja töötas aastaid Keemia Instituudis. Ema ja vend on samuti hariduselt "rauakooli" keemikud. Isa õde oli arst ja töötas Tartu Ülikooli anatoomia kateedris. Keemia rida on läinud seega läbi mitme põlvkonna, vaid mina oma bioloogiahuvi olen natuke perelehelilt väljas. Geneetikuna ma genee siiski üle ei tähtsustaks. Geenid ja kasvatus (keskkond) mängivad inimese kujunemisel võrdset rolli. Sellega, et just teadlase tee valid, väärtustad oma kasvatus. Ega see teadlase tee ju kõige kullasem pole."

Urmis Reinde

M&M tänab pr Reindet ning soovib edu seoses uute väljakutsetega. (U. Reinde on nüüdsest "Kesknädala" asetoimetaja).

VANAISA ON AUKOHAL: TTÜ nõukogu saalis ripub prof Paul Kogermani kui endise rektori portree.

M&M

Tempus edax

Abilas aeg

Kopli rahvamaja hoone, mis avati pidulikult 27. septembril 1937. a. Hoone 3. korrusel olid TTÜ üliõpilasedustuse ja korporatsioonide ruumid ning lugemisaal.

100 aastat tagasi, 16. juunil 1901, sündis Vladivostokis eesti arsti ja diplomaadi perekonnas **ELMAR LOHK** – silmapaistev eesti arhitekt ja Tehnikaülikooli õppejõud. Kommertsikooli haridusega E. Lohk töötas äriametnikuna Hiinas ja alles peale Darmstadt Tehnikaülikooli lõpetamist Saksamaal tuli 1926. a. Eestisse. Aastast 1927 oli juba Tallinna linnaarhitekt, hiljem vabakutselise-na üks viljakamaid arhitekte. 1936-43 oli E. Lohk TTÜs õppeülesande täitja ja adjunktprofessor (hoonete ruumijaotus, ehituseadused ja määrused, arhitektoonilised vormid) Kui 1940/41 üritati kavandada TTÜ kompleksi Hiiule, siis projekteerimisülesande said E. Lohk ja H. Arman.

Elmar Lohu loomingus on nii elamu- kui mälestussammaste projekte, linnaosaplaneeringuid ja esinduslikke hooned (näiteks EEKS-maja Vabaduse väljak 10 ja hotell "Palace", Kadrioru staadioni tribüün, Kopli rahvamaja, polikliinikuhoone Tõnismäel jne). Pagulasena Rootsis sai temast edukaim ja tuntuim eesti soost arhitekt võites rahvusvahelise tunnustuse haiglate projekteerijana., Rajas ka seal oma büroo. Talle jagus arhitektuurikonkursside auhindu nii kodus kui võõrsil. E. Lohk suri 11. veebruaril 1963. a. Göteborgis. E. Lohk oli mitmekordne Eesti tennisemeister ja kuulus Rotary klubisse. Tema arhitektist poeg Jaak Lohk korraldas 1991. a. Tallinnas näituse oma isa loomingust. Rootsis on rajatud E. Lohu-nimeline stipendiumifond.

Imbi Kaasik, bibliograaf

M&M

Sic!

5. – 13. juuni

TTÜ üliõpilaste karjäärteenistuse vanemspetsialist Carol Merzin osaleb Suurbritannias ELi Leonardo da Vinci programmi poolt toetatud projektis "Ülikoolist tööjõuturule – 21st Century Job Market".

6. – 8. juuni

TTÜ rektor Andres Keevallik on Varssavis sealse Tehnikaülikooli 175. aastapäeva üritustel.

7. – 8. juuni

Prorektor Jakob Kübarsepp ja välisüliõpilaste spetsialist Maret Hein osalevad Riia Tehnikaülikoolis Kõrghariduse Hansaliidu (Hanseatic Higher Education Association) rahvusvahelisel seminaril "Kuidas muuta keerukad õppeprobleemid üliõpilastele arusaadavaks ja köitvaks".

7. – 8. juuni

Kuressaare Kolledžit külastab jaapani kulinaaria õppejõud ja mitmete kokaraamatute autor Kei-

ko Hayashi, ta peab loengu teemal "Mida jaapanlased ootavad Eesti restoranidelt?" ning näitab praktiliselt 10 jaapani toidu valmistamist.

8. juuni

TTÜ Kuressaare Kolledži õppejõud osalevad Kaunases toimival Euroopa turismi-konverentsil.

10. – 17. juuni

TTÜ välissuhete talituse spetsialist Anu Johannes külastab Barcelona Tehnikaülikooli Leonardo da Vinci I-CUE projekti raames.

11. juuni

Prorektor Jakob Kübarsepp ja dotsent Jüri Vanaveski osalevad Tallinna Pedagoogikaülikoolis toimival Eesti VI kutsehariduskonverentsil "Kutseõpetaja ja tema ettevalmistamine".

Hedvi Valgemäe

avalike suhete osakond

Läänemere Tuleviku Auhind

Läänemere-äärsete kaubanduskodade ühendus *Baltic Sea Chambers of Commerce Association* ehk BCCA teatas meie toimetusele, et Prof Dr Werner Peterseni Fond on kuulutanud välja konkursi Läänemere Tuleviku Auhinnale (*Baltic Sea Future Award*), millega austatakse ja toetatakse Läänemere regiooni arengu jaoks olulisi saavutusi teaduse ja kultuuri alal. Selle auhinnaga soovitakse ära märkida eelkõige Läänemere-äärsete riikide ökoloogia, majanduse, teaduse ja kultuuri alal tegutsevaid silmapaistvaid inimesi.

Auhind koosneb medalist silmapaistvate isiklike teenete eest ning viiest stipendiumist kogusummas 25 000 eurot. Kandidaate võivad esitada kaubanduskodade kõrval ka ülikoolid, teadusasutused, äriettevõtted ja silmapaistvad üksikisikud. Ettepanekud tuleb fondile edastada 30. juuniks k.a. Auhinna üleandmine toimub sügisel 2001.

Taotlused tuleb saata Kieli Kaubanduskodale Saksamaal. Täpsemalt võib auhinna taotlemise tingimustest lugeda internetist aadressil <http://www.bcca.de>.

M&M

M&M

Tudengile

Teadusauhinnad tudengeile

Eesti Teaduste Akadeemia annab 2001. aastal paremate üliõpilastööde autoritele välja ühe auhinna (5000 krooni) Rein Silberbergi fondi ja kuni 15 auhinda (á 3000 - 4000 krooni) Akadeemia vahenditest.

Teadusauhindade võistlusel võivad osaleda Eesti ülikoolide üliõpilased ja Eesti päritoluga üliõpilased välismaa ülikoolides, kes töö esitamisel jätkavad ülikoolis diplom-, bakalaureuse- või magistriõpet või on lõpetanud nimetatud õppe perioodil 1.09.2000 - 31.08.2001. Konkursile võib esitada õpingute käigus lõpetatud ning vormistatud teaduslikke töid, samuti nende tööde tulemuste põhjal avaldatud teaduslikke publikatsioone, milles üliõpilane on ainus või esimene autor. Esitatavad tööd võivad olla

vormistatud ka diplom-, bakalaureuse- või magistritööna.

Vastu võetakse töid, mille koos isikliku kirjaliku avalduse ja vajalike isikuandmetega (nimi, aadress, õppeasutus, eriala, kursus, telefoninumbri) esitavad või posti teel saadavad tööde autorid ise. Tööle on soovitatav lisada juhendaja kirjalik arvamus. Võõrkeelse töö puhul, milles puudub eestikeelne lühikokkuvõte, on avalduses vaja märkida töö pealkiri eesti keeles.

Töid teadusauhinna taotlemiseks võetakse vastu 25. septembrini 2001 aadressil:

Eesti Teaduste Akadeemia, Kohtu 6, 10130 Tallinn.

Info: (372) 645 0712 Tiina Rahkama

Idee

Tudengite seas on üks idee pinnale kerkinud – teha Tehnikaülikooli jalgrattamatk. Ideaalis näeksime seda suure üritusena, suvel, keset puhkusi, toimiva üle-eestilise nädal aega kestva jalgrattamatkana, kuhu saaks ühelt poolt kaasata vilistlasi (arvutasime, et neid peaks 35 000 ringis olema), teiselt poolt saab seda ühendada inseneriasjandusega seotud ettevõtete külastamisega ning kolmandaks oleks see hea võimalus tutvustada keskkooliõpilastele Tehnikaülikooli. Mida te sellest arvate? Sel suvel me teeme ilmselt mingi väikese jalgrattamatka, aga selle alusel võib plaanida järgmiseks aastaks suuremat.

Aivar Hannolainen, üliõpilasesindus

Üliõpilastööde riiklik konkurss

Eesti haridusministeerium kuulutas välja 2001. aasta üliõpilaste teadustööde riikliku konkursi, välja antakse umbes 24 teaduspremiat suurusega 2000-5000 krooni.

Preemiad määratakse ms tehnikateaduste ja sotsiaalteaduste valdkonnas, töid võetakse vastu 1. septembrist kuni 15. oktoobrini. Konkursi tulemuste tehakse teatavaks hiljemalt 15. detsembriks.

Vt lähemalt <http://www.hm.ee> või küsi infot Haridusministeeriumi teaduse talituse eksperdilt Pärt-Eo Rannapilt (Part-Eo.Rannap@hm.ee).

Vita sine litteris mors est (Harvey)

Elu ilma teadus(t)eta on surm